
Swedbatt News

Tidning för den svenska beredskapsbataljonen BA 01 1/93

Balkan

**Sverige
berett
sända
trupper**

Att s och a

Frågan om svenskt deltagande med snabbbehandlades under månadss och i riksdagen, för att riksdagen under sommaruppehållet. Regering till fördel för snabbhet och effektiv kommer.

Den 21 juni uppgav statsminister Carl Bildt för nyhetsbyrån TT, att innan regeringen säger ja eller nej till en svensk insats, kommer dock utrikesnämnden att inkallas. Detta tror han kommer att ske "någon gång under sommaren". Försvarsminister Anders Björck har tidigare uttryckt en liknande förmodan.

Läget den 22 juni på förmiddagen är att uppdraget – mandatet från FN – alltså ännu inte har kommit.

Från svensk sida har krav ställts på

Mobile checkpoint.

Bilden t. v.

Observation blir en av huvuduppgifterna.

ynas tt se

FN-trupp i det före detta Jugoslavien
skiftet maj-juni i regeringskansliet
n inte skulle behöva extrainkallas
gens befogenheter ökades därmed
itet om och när en begäran från FN

att detta ska vara klart och entydigt
formulerat.

– Vi måste veta inom vilka gränser
vi får, kan eller ska agera, sade för-
svarsminister Anders Björck när han
den 15 juni talade inför den nyinryckta
officerskadern vid Försvarets Inter-
nationella Centrum i Almnäs.

Sverige har även synpunkter på
den internationella styrkans tilltänkta
sammansättning, materiella standard
och utbildningsnivå – vi måste ju
kunna samverka effektivt med andra

Överste på svenska sommaräng: "Även Sverige måste ta sitt ansvar",
säger bataljonschefen Ulf Henricsson.

länders trupper för att nå resultat.
Detta förutsätter bland annat fun-
gerande och jämförbar sambands-
tjänst samt goda språkkunskaper.

I riksdagens beslut om svensk med-
verkan med FN-trupp i före detta
Jugoslavien sägs det att aktionen ska
vara fredsbevarande, även om bruk
av våld kan förekomma "i självför-
svar, för att skydda civilbefolkningen
eller för att förhindra brott mot över-
enskommelser eller kränkningar av
fredade områden."

Vidgad roll för FN?

I den diskussion som föregick beslutet
om svenskt deltagande har också
debatterats begreppen "fredsska-
pande" och "fredsframtvigande", det
vill säga en vidgad roll för FN-styr-
korna. Men vilken är egentligen skill-
naden?

– Ibland får man intrycket att "freds-
bevarande" jämförs med det upp-
drag Sverige under lång tid löste på
Cypern, säger bataljonschefen, överste
Ulf Henricsson. Mot slutet var detta
inte alltför olik en rekreationsresa,
med minimal risk för stridsskador.
Samtidigt beskrivs Gulfkriget ofta
som en "fredsskapande" aktion, även
om den i FN-stadgan definieras som
"fredsframtvigande". Innebörden

var i det aktuella fallet hur som helst
fullt krig.

Ulf Henricsson menar att det mot
denna bakgrund kan tyckas lätt att ta
ställning mot ett svenskt deltagande i
just fredsskapande insatser. För ska
man verkligen sända svenska solda-
ter in i strid?

– Vi har hamnat i något av en
gråzon mellan FN-stadgans kapitel
om fredsskapande respektive freds-
framtvigande åtgärder, säger han.
Ingen militär som kan konflikten och
terrängförhållandena i det forna Ju-
goslavien är intresserad av en lösning
av typen "Operation ökenstorm".
Samtidigt är det nödvändigt att för-
banden har ett vidare mandat att bruka
vapen än enbart i självförsvaret. Hur
skyddar man till exempel säkrade
zoner om det skyddande förbandet
endast får öppna eld om det självt är
hotat och det alltså är riskfritt att
hoppa på den som skulle vara skyd-
dad?

Den starkes rätt

Ulf Henricsson inskräper att i det
forna Jugoslavien gäller inte våra
svenska etiska regler, utan just nu den
starkes rätt. Att FN:s uppgift i områ-
det inte är riskfri är alla överens om.
Riskerna ska övervägas noggrant, ►

men bör likväl inte överdrivas. Av de omkring 25 000 män och kvinnor som arbetar för FN på Balkan har drygt 20 dödats i stridshandlingar. Erfarenheten är hittills, att väl utbildade och utrustade militära förband löper mindre risk än till exempel oskyddade hjälparbetare och journalister.

– Det finns många exempel på att hotet om vapenmakt från FN-förband förhindrat brott mot överenskommelser likaväl som på motsatsen – att man passivt fått bevittna våldsdåd. För att kunna lösa sina uppgifter är det därför nödvändigt att på ett trovärdigt sätt kunna hota med vapenmakt och i värsta fall använda den, säger han.

Bataljonchefen understryker att våld är den yttersta reaktionen från FN:s sida. I verkligheten måste vi vara beredda på att under ibland hårda förhållanden tålmodigt och samvetsgrant observera incidenter och rapportera om läget inom bataljonens begränsade operationsområde.

Det gäller att långsamt bygga upp förtroenden gentemot och mellan stridande parter och att som opartisk medlare förhandla på lokal nivå för att därigenom försöka kyla ned situationen.

Under en resa i Krajinaområdet i Kroatien har Ulf Henricsson sett goda resultat av den danska bataljonens ansträngningar. Danskarna har arbetat med såväl fasthet som vänlighet i uppträdandet – i något skede även med demonstration av den egna militära styrkan. Det har då lyckats dem att skilja serber och kroater åt och att upprätta ett tillstånd av relativt lugn i sitt operationsområde. Också argentinare och kanadensare rapporteras ha haft stora framgångar i sitt arbete.

Humanitärt uppdrag

– Det finns alltså möjligheter att inom den egna bataljonens operationsområde medverka till en dräglig tillvaro för tusentals människor, säger bataljonchefen. I grunden är det detta humanitära uppdrag som motiverar vår insats. Arbetet för internationell solidaritet och fred får inte stanna vid tomt prat.

För arbetet i "missionen" gäller alltså strävan att vara såväl *Firm* som

En bilbomb har exploderat vid en fast checkpoint. Också vid övning kan det va

Friendly. Detta och det som följer nedan var något som underströks gång efter annan under den första utbildningsveckan i Almnäs.

Orden kommer säkert att upprepas under Er fortsatta utbildning. Tålmodiga förhandlingar snarare än omedelbart våld, är alltså viktiga ingångsvärden för alla oss som gemensamt ska upprätta ytterligare en svensk närvaro under FN:s ledning någonstans i det forna Jugoslavien.

Så långt den grundläggande attityden. På det praktiska planet förestår nu många och upprepade öv-

ningsmoment. Det gäller upprättandet av observationsposter, (OP), fasta och rörliga kontrollplatser (Checkpoints och Mobile Checkpoints), patrullering och eskorttjänst. Till detta ska läggas efterlevnaden av upprättade säkerhetsrutiner – inte minst uppträdande med hänsyn till den stora förekomsten av minor.

Att synas och att se

FN ska både synas och se. Därför upprättas de nämnda OP:s – Observation Posts. Det gäller att visa vår närvaro. Gärna ska man dessutom

Det är svårt att behålla sinnesnärvaron.

kunna se ända till intilliggande OP. Observationsområdena ska helst inte gränsa till utan överlappa varandra. Det underlättar en effektiv bevakning.

Den tekniska sambandsfunktionen är av yttersta betydelse för rapporteringen. Syftet med våra observationer ute på fältet är naturligt nog att dessa ska rapporteras vidare. Det är ju dessa observationer som bildar beslutsunderlag för såväl våra närmaste som våra högsta chefer. Observationerna ska vara så noggranna och snabba som läget medger.

Rapporteringen kan ha som syfte att undvika incidenter eller att minska verkningarna av en redan inträffad incident. Observationerna görs från fasta poster eller under patrullering, och inbegriper övervakning av situationen för de mänskliga rättigheterna, skottlossning, transporter och andra noterbara rörelser inom operationsområdet. Vilka grupperingar kan vi urskilja? Vad har de för utrustning? Sker några förändringar? Vilken inställning har civilbefolkningen? Har den förändrats? Varför?

Det gäller också att observera och

stoppa överträdelser av ingångna avtal m. m. Från en observationsplats kan därför patruller skickas ut. Vi utnyttjar både fot- och fordonspatruller. För de senare gäller självklart fördelarna med att snabbt kunna täcka en stor yta, att ha tillgång till ett bra skydd och att kunna visa vår närvaro på ett ofta imponerande sätt. Både SISU och Pansarbandvagn 302 gör intryck när de dånar fram.

Nackdelarna är nedsatt observationsförmåga och att man är vägbunden. Stanna därför ofta för att se och lyssna. För fotpatrullerna tillkommer en rad uppgifter, bland annat att kontrollera åverkan inom bevakningsområdet.

Observerar dygnet runt

Alla observationer bildar underlag för de förhandlingar på lokal och central nivå, som är en förutsättning för att på sikt nå samförstånd och förtroende mellan de stridande parterna och för FNs arbete och sedan – kanske avlägset – en varaktig fred. Insikten om dessa sammanhang gör under alla omständigheter betydelsen av en samvetsgrann rapportering extra tydlig. Uppsikten gäller dygnet runt och dag efter dag.

En grundläggande förutsättning för en effektiv insats är givetvis terrängkännedom. Ritade skisser och fotografiskt avbildade panoramor horisonten runt är nödvändiga hjälpmedel, liksom kartor och mörkermedel.

Längs vägarna upprättas också så kallade checkpoints – både fasta och rörliga. Avsikten är till exempel att förhindra införsel av vapen eller annan förbjuden materiel till bataljonens bevakningsområde. Begränsningar när det gäller storlek på de fordon som trafikerar vägarna förekommer också.

En rörlig kontrollplats – en så kallad Mobile Checkpoint – har syftet att mycket snabbt och under begränsad tid – kanske bara någon timma – på en given plats klara samma uppgifter som den fasta. Ibland kan det också gälla att sätta stopp för all annan trafik än FNs.

Poängen är att de bevakade parterna inte ska känna till var och när nya tillfälliga checkpoints upprättas. Efter en kortare tid – kanske alltså ▶

bara upp till någon timma – dras de tillbaka. Man räknar då med att positionen blivit känd och därför verkningslös.

Samband viktigt

Liksom för OP och patrullering gäller också för checkpoints betydelsen av väl fungerande samband för rapportering till närmaste chef. Denna

den andra helt lik. Som en första regel gäller dock att inte lämna fordonen i onödan. I en SISU eller en Pansarbandvagn 302 ges ofta nog det bästa skyddet.

Vid möten – spontana eller arrangerade – ska uppträdandet präglas av lugn, fasthet och vänlighet. Med ett utmanande kroppsspråk och gälla stämmor når man sannolikt inte långt.

En fordonspatrull rycker ut.

ocftergivliga regel omfattar givetvis även den del av verksamheten som röreskoterier av fordonstransporter av olika slag.

Andra saker som bör inpräntas i detta sammanhang, är avstånden mellan fordonen inom konvojen – håll ögonkontakt – och att inga främmande fordon släpps in mellan fordonen i konvojen. Ingen situation är

Förhandlingar kan uppstå också på "marknivå".

Ofta nog kan mötena röra sig om rena förhandlingar i olika frågor. Det är då naturligt att den andra parten vill tala med någon chef. Å andra sidan kan en förhandlingsliknande situation uppstå spontant, till exempel ute vid en checkpoint mellan en vaktssoldat och en enskild.

Ibland stöter en fordonspatrull på en förare som uppträder nervöst och anser att FN klampat in på hans område. Någon gång kanske möte sker med en beväpnad grupp som är direkt hotfull. Någon gång rör mötena upp gjorda förhandlingar mellan kompanichef och den näraliggande byns ålderman. Slutligen gäller förhandlingarna naturligtvis de högsta militära – och politiska – skikten. Men dessa får ni tills vidare informera er om genom massmedierna.

På alla nivåer

Alla nivåer omfattas alltså. Det är därför viktigt, att den attityd som omtalats ovan, tränger in på alla nivåer. *Firm but friendly*, alltså. I första hand gäller det ju att kyla ned genom att samtala.

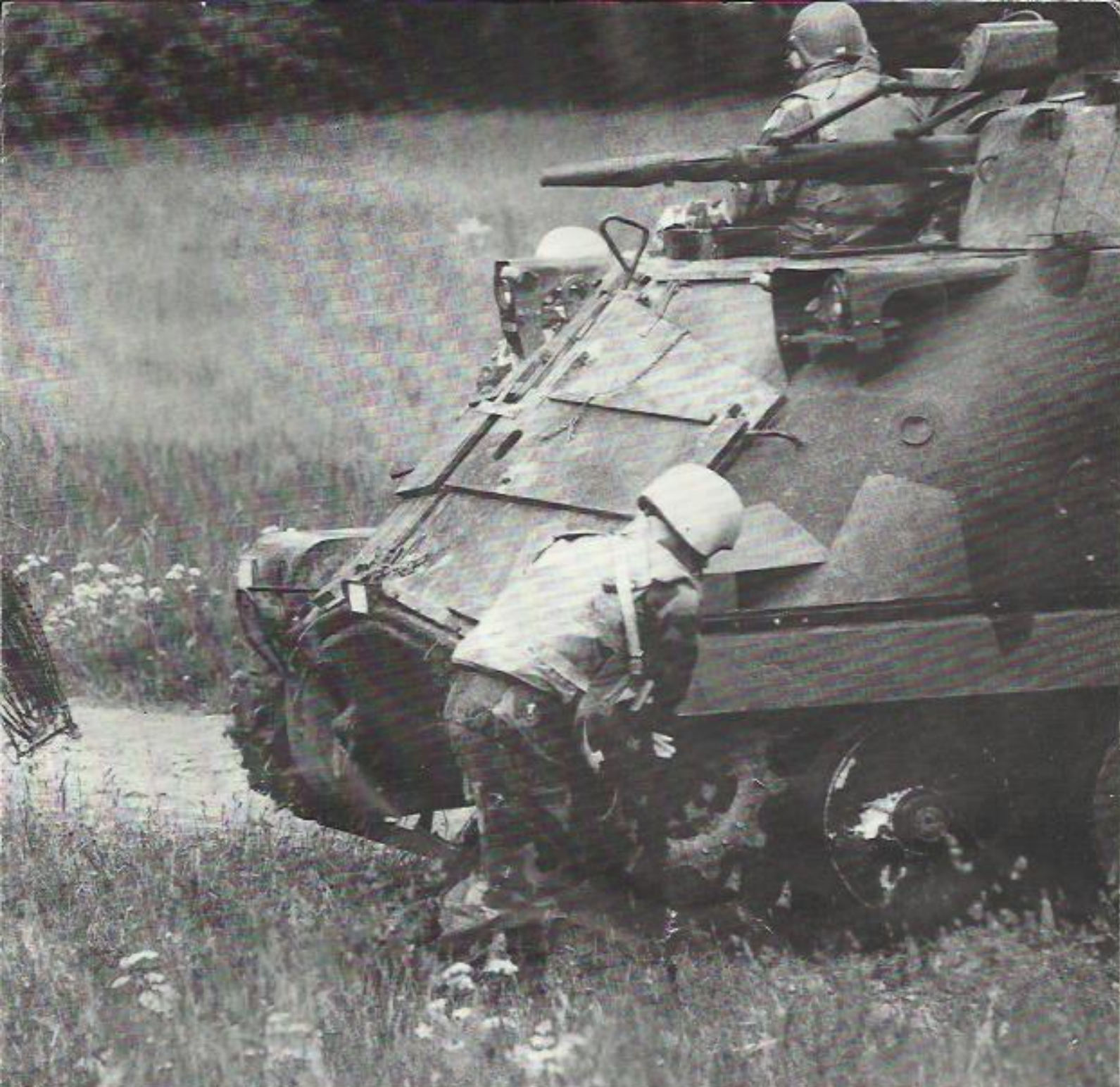

Mobile checkpoint igen. Det är bråttom at

Inför ett arrangerat möte måste förberedelser göras. Vilka mål har till exempel hittills uppnåtts? Vilka viktiga detaljer bör vi känna till? Vilka är de båda parternas uppfattning? Vem är motparten i den förestående förhandlingen?

Man går aldrig ensam. Vapnen spelar en underordnad roll. Man agerar för att en lugn och fruktbar förhandlingssituation uppstår.

Man inleder med kallprat. Man låter motparten börja. Anteckningar förs. Några medgivanden under motpartens "föredragning" görs inte och

få ut hindren.

några löften utställs inte heller. Processen får ta tid. Nya tidpunkter för vidare diskussioner beslutas. Man begär utskrift av protokoll och gör utvärderingar. Så fortsätter spelet under övningarna i Almnäs.

Om praktiken vågar redaktören ännu inte orda. Den skarpa situationen förblir ju skarp. Under veckorna som följer, kommer dock alla chefer att med övningar och omövningar söka överföra kunskaper och insikter om både attityder och praktiska lösningar. Det gäller att memorera och repetera. Lektioner, läsning och prak-

Eskorttjänst.

tiskt genomförande samverkar till insikt om sambanden mellan detaljarbetet på fältet och de stora sammanhangen.

Alla av oss kommer inte att hamna i alla situationer. Våra uppgifter skiljer sig sinsemellan många gånger åt. Och förberedda på verkligheten i det forna Jugoslavien blir vi kanske inte förrän vi har verkat där en tid. Men också känslan av att vara förberedd är viktig. Den har vi nu några veckor på oss att skapa.

Tillsammans ska vi nu gå in för den uppgiften! □

Varför Swedbatt News?

● Det är tradition att svenska FN-bataljoners verksamhet dokumenteras. Bland annat brukar det inom bataljonen produceras en tidning. Detta inledande nummer har fått arbetsnamnet Swedbatt News.

Förutom med hjälp av en tidning brukar bataljonernas historia sammanfattas i en så kallad minnesbok som distribueras gratis till alla bataljonens deltagare efter genomförd tjänstgöring. För det tredje har det under senare år blivit allt vanligare att också en minnesvideo produceras. I dessa senare avseenden får redaktionen för Swedbatt News anledning att återkomma.

Den nuvarande redaktionen har fem mål med den planerade utgivningen av Swedbatt News.

För det första gäller det att dokumentera verksamheten inom kontingenten rent allmänt.

För det andra gäller det att till varje enskild del inom bataljonen förmedla en känsla av delaktighet i "missionen".

För det tredje är det viktigt att informera övriga kamrater om den verksamhet som just Du bedriver.

För det fjärde har vi ambitionen att i sammanfattad form redovisa händelser eller händelsekedjor av stor betydelse och/eller stort intresse av mera traditionell "nyhetskaraktär". Kopplingen till operationsområdet är självklar.

För det femte, slutligen, har vi inriktningen att delar av tidningen inte bara ska vara fylld av viktig information. Det ska också finnas utrymme för utbyte av meddelanden mellan kontingentens medlemmar och för humor. Har ni möjligen sett filmen "Good Morning Vietnam"?

Alla förstår att det uppdrag som vi står inför har en allvarlig bakgrund. Det innebär att vi på alla sätt måste främja laganda och kamratskap. Då kan Swedbatt News spela en viktig roll. Välkommen med dina bidrag.

Anders Person Stabsredaktör

Patrik Håkansson Stabsfotograf

Bataljonchefen,
överste
Ulf Henriksson.

Stabschefen,
överstelöjtnant
Alf Görsjö.

Chefen 10:e,
major
Peter Fridén.

Chefen 9:e,
kapten
Magnus Vik.

Chefen 8:e,
major
Håkan Birger.

Chefen Stab- och
trosskompaniet,
major
Ulf Stenback.

Sveriges riksdag beslutade den 8 juni att skicka en pansarskyttebataljon till det före detta Jugoslavien om FN så begär. Riksdagen beslutade samtidigt att öka anslaget för fredsbevarande verksamhet med 600 miljoner kronor – 500 miljoner kronor går till att bekosta den angivna pansarskyttebataljonen under ett år, och 100 miljoner kronor går till extra utrustning. Den 14 juni ryckte befälskadern vid bataljonsstaben, stab- och trosskompaniet och de tre pansarskyttekompanierna in. Idag den 28 juni är det Din tur. Sammanlagt är vi 864 man. Det är väl sörjt för skydd, eldkraft och en god utbildningsnivå. Pansarbandvagn 302 och den finska SISU kommer att fungera som splitterskyddande trupptransportfordon. Vi utrustas med ny hjälm, nya skyddsvästar och Ak 5. Alla bär givetvis fältuniform och kängor modell 90.

Även förutom vår tilltänkta bataljon har Sverige en ganska hög profil i området; FN-insatsens chef är den svenske generalen

Lars-Eric Wahlgren, högkvarter kompaniet i Zagreb är svenskt, chefen för de militära observatörerna är svensk, liksom sju av hans medarbetare. 30 svenska polismonitorer arbetar i området och FNs flyktingkommisariat understöds av personal från Räddningsverket. Därtill är en tredjedel – omkring 250 man – av den nordiska bataljonen i Makedonien svensk. Totalt finns omkring 25 000 människor i FNs tjänst i det forna Jugoslavien.

Styrkan heter UNPROFOR - en förkortning av United Nations Protection Force - och består av trupper från förutom Sverige bland annat Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannien, Spanien, Argentina, Kanada, Tjeckien, Ukraina och Polen. Fredagen den 18 juni godkände FNs säkerhetsråd en plan om att sända ytterligare 7 600 soldater till Bosnien. Det är nära en fördubbling av FN-styrkan i denna del av området. Soldaterna ska skydda sex muslimska städer som är belägrade av serbiska styrkor.